

Tájékoztatásul valamennyi egészségügyi szolgáltató részére

Tisztelt Kolléganők és Kollégák!

2008. január 1-től **szétváltak a mentési és a betegszállítási feladatok**¹. A szétválasztás **célja** azt volt, hogy az Országos Mentőszolgálat a feladatait valóban képes legyen ellátni, azaz ténylegesen a mentési feladatokra használjuk az erőforrásokat, **javítva ezzel a mentés biztonságát, a kiérkezési időket**. A **betegszállítási feladatok**at a jövőben a **betegszállító szervezetek** végzik. Annak **eldöntése**, hogy mentési készenlélet igénylő őrzött szállításra, mentőszállításra vagy betegszállításra van szükség, az **elrendelő orvos joga és felelőssége** – e tájékoztató célja a fogalmak tisztázása mellett a döntés megkönnyítése.

Reméljük, hogy megkönnyítjük munkájukat, és a betegek ellátásának javítására zavartalan együttműködés alakul ki mind az Országos Mentőszolgálattal, mind a betegszállító szervezetekkel!

I. MENTÉS

Mostantól a **mentési feladatokat kizárólag az Országos Mentőszolgálat (OMSZ)**, illetve más, erre a feladatra működési engedéllyel rendelkező szolgáltatók (pl. koraszülött mentők) végzik.² A mentés mellett a **mentési készenlélet igénylő őrzött szállítás** és a **mentőszállítás** maradt az OMSZ feladata.

1. Mentési készenlélet igénylő őrzött szállítás: az a szállítás, amelynek során - orvosi elrendelés alapján - a beteget orvosi, mentőtiszti vagy *mentőápolói*, illetve neonatológiai szállítás esetén neonatológiai szakorvosi, illetve gyermek intenzív terápiás szakápolói felügyelet mellett *gyógyintézetből gyógyintézetbe* szállítják.

Jelentős változás:

- **Őrzött szállítás** történhet mentőápolói kíséréssel is, de csak **gyógyintézetből gyógyintézetbe** irányulhat.
- **A beteg állapota miatt, mind a küldő intézményben, a szállítás alatt, valamint a fogadó intézetben megfelelő felügyeletet kell biztosítani.**

A mentési feladat a mentési készenlélet igénylő őrzött szállítás esetén 2 órán túli mentési feladat is lehet pl. gyógyintézetből gyógyintézetbe történő kontroll diagnosztikus vizsgálat mentőápolói sakkíséréssel³.

¹ Hatályba lépett a mentésről szóló 5/2006. (II. 7) EüM rendeletet módosító 61/2007. (XII. 29.) EüM rendelet, valamint a betegszállításról szóló 19/1998. (VI. 3.) NM rendeletet módosító 60/2007. (XII. 29.) EüM rendelet.

² az 5/2006. EüM rendelet 2. § b) pontja szerint

³ 3. § (1) bekezdés c) pontja szerint

2. Mentőszállítás: az a mentőfeladat, amely során a beteget orvos megrendelésére legalább mentőápolói felügyelettel – azonnal, illetve legfeljebb 2 órán belül - *feltalálási helyéről egészségügyi intézménybe szállítják.*

Jelentős változás:

- **azonnali, illetve maximum 2 órán belül teljesítendő feladat, amelyet az elrendelő orvos határoz meg,**
- **feltalálási helyről gyógyintézetbe irányuló feladat,**
- **a feltalálási helyen az elrendelő adja át a beteget.**

A mentést kezdeményező orvos a mentés általa meghatározott szintjének megfelelő felügyeletet köteles biztosítani a helyszínen a mentőegység megérkezéséig és a helyszínrre érkező mentőegységnek átadja a 4. számú melléklet szerinti – kitöltött - Mentési utalványt.⁴

A rendelet 4. sz. mellékletében meghatározott „Mentési utalvány (1. számú melléklet), - alkalmazott terápia -, - szállítás alatti ellátási igény – rovatokat is minden esetben ki kell tölteni.

3. Megrendelés

A mentésirányítás felé a mentést kezdeményező orvos megrendeléskor közli⁵:

- a) a beteg nevét és tartózkodási helyét,
- b) a mentés sürgősségét, illetve a mentési készenlélet igénylő őrzött szállítás időpontját, valamint a szükséges mentőegység szintjét,
- c) a mentést indokoló, illetve a szállítás közbeni ellátás szempontjából lényeges kórismét,
- d) a mentéssel kapcsolatos különleges igényeket (vákuummatracban vagy inkubátorban történő szállítás, lélegeztetés szükségessége, folyamatos monitorozás igénye, egyéb),
- e) egészségügyi intézménybe utalás esetén a célintézet nevét és a helybiztosítás megtörténtét, illetve a fogadó orvos nevét,
- f) saját nevét és orvosi bélyegzőjének számát.

II. BETEGSZÁLLÍTÁS

Valamennyi a fenti tevékenységbe nem tartozó a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybevehető betegszállítás a **nap 24 órájában a betegszállítási tevékenységet végző szervezetek illetékességébe** tartozik. Valamennyi szolgálat **területi ellátási kötelezettséggel** rendelkezik: az **ellátási területéről köteles a beteget elszállítani**, más területről kihasználatlan kapacitása erejéig elszállíthatja.

1. Betegszállítási tevékenységet végző szervezet: az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat által külön jogszabály szerint kiadott működési engedéllyel rendelkező betegszállításra feljogosított szervezet⁶.

Az OEP finanszírozási szerződéssel rendelkező **betegszállító szervezetek elérhetőségei** megyei, illetve regionális bontásban az OEP honlapján (www.oep.hu) megtalálhatók, illetve a DRINFO rendszer ad felvilágosítást az alábbi telefonszámon: 06-40-374-636. Az országos és regionális betegszállító irányító szervezetek elérhetőségeit a **3. számú melléklet** tartalmazza.

⁴ 5. § (2) bekezdés

⁵ 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet 5. § (1) bekezdés a-f) pontjai

⁶ a 19/1998. NM rendelet 2. § c) pontja szerint

A betegszállítást végző szervezetek területi ellátási kötelezettségét tartalmazó táblázatok az Egészségügyi Minisztérium, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat és az Országos Alapellátási Intézet honlapján megtalálhatók.

2. Betegszállítás: a beteg személy egészségügyi szolgáltatóhoz, illetve az egészségügyi szolgáltatótól otthonába történő szállítása.

A beteg otthona: ahol a beteg életvitelszerűen tartózkodik, továbbá amennyiben az egészségügyi szolgáltatótól történő elbocsátásakor a kezelőorvos szakvéleménye szerint a beteg otthonában történő gondozása vagy felügyelete szükséges, a gondozást, illetve felügyeletet vállaló személy lakóhelye, illetve az ezt végző intézmény.

Éjszakai betegszállítás: a beteg - nem mentési céllal - 22 óra és 6 óra között egészségügyi ellátásra szállítása, illetve ellátás utáni visszaszállítása (pl. különösen művese-kezelésre, 24 órán át üzemelő diagnosztikai vizsgálatra - CT, MRI stb. -, illetve innen vagy sürgősségi ellátását követően gyógyintézetből otthonába történő betegszállítás az éjszakai időszakban).

A betegszállítás a végrehajtás módja szerint lehet *egyedi* vagy más betegekkel *együttes* szállítás és megvalósulhat *ülőbeteg-szállító, fekvőbeteg-szállító kocsival, valamint betegszállító szervezetek által működtetett mentőkocsival.*

A betegszállítás a *sürgősség igénye* szerint lehet

- a) 6 órán belüli,
- b) 24 órán belüli,
- c) meghatározott időpontra kért, illetve tervezett időpontokban történő ismétlődő betegszállítás.

A betegszállítás a *kíséret igénye* szerint lehet

- a) betegkísérő közreműködését igénylő,
- b) kíséretet nem igénylő

betegszállító járművel teljesítendő betegszállítás.

Módosult a Betegszállítási utalvány, melyet a 2. számú melléklet tartalmaz.

A rendelet hatálya alá tartozó, kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegszállítás a beutalásra jogosult orvos elrendelése alapján teljesíthető, melyet az orvos vagy az általa kijelölt egészségügyi dolgozó rendelhet meg⁷.

3. Megrendelés

A betegszállítást az **orvos vagy** az általa kijelölt **egészségügyi dolgozó** rendeli meg. A megrendeléskor közölni kell⁸:

- a) a beteg nevét, életkorát,
- b) 14 éven aluli beteg esetén a szülői (gondozói) kíséret igényét,
- c) a szállítást indokoló, illetve a szállítás szempontjából lényeges kórismét, valamint a betegszállítás megkezdésének e rendelet 4. § (1) bekezdése szerinti idejét és körülményeit (ülve, fekve stb.), valamint azt, hogy a betegszállítás mentő(szak)ápolói kíséretet nem igényel,
- d) a betegfelvétel és a betegátadás helyét,

⁷ a 6.§ (1) és (2) bekezdése értelmében

⁸ A betegszállításról szóló 19/1998. (VI. 3.) NM rendelet 6. § (2) bekezdés a-e) pontjai

- e) saját nevét, telefonszámát és a megrendelő orvos nevét és orvosi bélyegzőszámát.

4. Igénybevétel

Felhívjuk a figyelmét a betegszállítás **indokolt igénybevételének** jogi szabályozására:

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény szerint:

„97. § (1) A **betegszállítás** célja, hogy az orvos rendelése alapján biztosítsa az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést abban az esetben, ha **az egészségügyi ellátás elérhetősége másként nem biztosítható**, így különösen, ha a beteg

- a) csak speciális testhelyzetben szállítható;
- b) betegsége miatt szállítása közben felügyeletet igényel;
- c) mozgásában korlátozott, járóképtelen, vagy egészségi állapota kizárja a szokványos közlekedési eszközök használatát;
- d) fertőzésveszély vagy kóros magatartása miatt közforgalmú járművet nem vehet igénybe;
- e) ellátásának eredményességét a szokványos közlekedési eszközök igénybevételéből eredő késelem vagy más tényező veszélyeztetné.

(2) A betegszállítás az (1) bekezdésben foglaltakon túl **a gyógyintézetből elbocsátott beteg otthonába** történő szállításakor is igénybe vehető, amennyiben

- a) a beteg a (1) bekezdés **a)-c) pontjai** szerinti okok miatt a gyógyintézetet nem tudja elhagyni, vagy
- b) **tömegközlekedési eszköz az adott időben nem áll a beteg rendelkezésére.**”

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény szerint:

„17. § (1) A biztosított - beutalás szerinti intézményben végzendő - orvosi vizsgálata vagy gyógykezelése, illetve egészségügyi intézményből tartózkodási helyére történő elbocsátása céljából jogosult betegszállításra,

- a) amennyiben egészségi állapota miatt **szállítása másként nem oldható meg**, és a szállításra beutalásra jogosult orvos rendelése alapján kerül sor,
- b) a szállítás külön jogszabályban foglalt **kúraszerű kezelés** céljából történik.”

5. További fontos változás

2008. január 1-étől:

- A betegszállító szolgáltatók saját maguk, vagy megbízottjuk útján **napi 24, heti 168** órában kötelesek a biztosítottak számára **rendelkezésre állni**.
- A betegszállítás megrendelője a betegszállítás nem teljesítését, illetve olyan késelemes teljesítését, mely a beteg állapotának olyan mértékű rosszabbodásához vezetett, hogy ennek következtében a betegszállítás már mentési feladatnak minősült, haladéktalanul köteles írásban jelenteni a MEP felé⁹.

⁹ az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet módosítása alapján

III. SZÉTVÁLASZTÁS A GYAKORLATBAN

Az alábbiakban néhány gyakorlati példával is szeretnénk segíteni a döntését.

1. **Intézetből** elbocsátott beteg **otthonába** történő szállítása **betegszállításnak** minősül (pl. kezelt fertőző beteg, kezelt pszichiátriai beteg szállítása is).
2. **Krónikus** betegsége miatt kezelt beteg szállítása, vagy a beteg kontrollra történő szállítása akár **otthonából gyógyintézetbe**, akár **gyógyintézetből otthonába** irányul, **betegszállításnak** minősül (pl. művese kezelt, katétercsere, sugárkezelés, kúraszerű ellátás stb.).
3. **Szakrendelésre, gondozásra, nem sürgős gyógyintézeti felvételre** történő szállítások **betegszállításnak** minősülnek.
4. **Mentőszállítást** házi orvos, ügyeletes orvos rendelhet, legalább mentőápolói felügyeletet igénylő, akut egészségkárosodás esetén, valamint amikor a transzport alatt egészségügyi beavatkozás igénye merül fel és a feladatot **azonnal vagy maximum 2 órán belül** végre kell hajtani (feltalálási helyről intézetbe), a mentőszolgálat megérkezéséig a beteggel tartózkodik a megrendelő.
5. Amennyiben a **feladat végrehajtása** során a beteg állapota **olyan eszközt** kíván meg, **amely csak mentőkocsiban** rendszeresített, akkor a feladat mentőszállításnak minősíthető (pl.: **oxigén** terápia a beteg hazaszállítása közben, ha otthonában is oxigén terápiában részesül, vagy súlyos osteoporosisos beteg **vákuum-matracban** történő szállítása).
6. **Őrzött szállítást** a **gyógyintézet orvosa** rendelhet el, amennyiben orvosi, mentőtiszt, mentőápolói **felügyelet szükséges** a beteg **más gyógyintézetbe történő juttatása** során (pl. acut CT diagnosztikára szállítás stroke esetén). Amennyiben a beteg mellé a fentiekben felsorolt felügyelet nem szükséges betegszállító szolgáltatót kell igénybe venni (pl. krónikus beteg kontroll CT-re szállítása).

A betegszállítást végző személy azonnal köteles értesíteni az OMSZ mentésirányítását, amennyiben a beteg állapotának szállítás közbeni rosszabbodása miatt mentés szükségességét vélelmezi. A segítség megérkezéséig köteles a tőle elvárható beavatkozásokat megtenni, majd a mentőegység vezetőjének utasításai szerint eljárni.

Mentési utalvány

Beteg neve: _____

Született: év: hó: nap:

TAJ szám:

Lakcím: _____ (település) _____ (utca) _____ (hsz.)

Iránydiagnózis: _____ **BNO kód:**

Alkalmazott terápia:

Szállítás alatti ellátási igény:

Honnan szállítandó: _____

Hova szállítandó: _____

Helybiztosítás: **nincs** **van:** _____

Sürgősség: Azonnal — 2 órán belül — őrzött szállítás

Időre kért szállításnál a teljesítés időpontja: év hó nap óra perc

Teljesítés módja: mentőkocsi esetkocsi rohamkocsi neonatológiai kocsi

Kíséret igénye: mentőápoló mentőtiszt mentőorvos

Megrendelő orvos bélyegzőszáma:

Szolgáltató neve, OEP-kódja: _____

A megrendelés időpontja: év hó nap óra perc

„Betegszállítási utalvány**Beteg neve:** _____Született év:

--	--	--	--

 hó:

--	--

 nap:

--	--

TAJ szám:**Lakcím:** _____ (település) _____ (utca) _____ (hsz.)**Költségviselő:** OEP A beteg kérésére történő fizetésköteles szállítás Egyéb : Név: _____ Cím: _____

Térítési kategória		
☐ magyar biztosítás alapján végzett ellátás	☐ egyéb, magyar biztosítással nem rendelkező vagy más hatályos rendelkezés alapján magyar eü. ellátásra nem jogosult személyek térítésköteles ellátása	☐ befogadott külföldi állampolgár
☐ magyar biztosítással nem rendelkező menekült ellátása	☐ magyar biztosítással nem rendelkező menedékes ellátása	☐ menekült, menedékes státuszt kérelmező
☐ államközi szerződés alapján végzett ellátás	☐ külföldön élő magyarok közp.-i költségvetésből támogatott ellátása (Segítő Jobb)	☐ elszámolásra vonatkozó nemzetközi szerződés/közösségi szabály alapján történő ellátás

A szállítás indoka:		
☐ a beteg csak speciális testhelyzetben szállítható	☐ mozgásában korlátozott, járóképtelen	☐ ellátásának eredményességét a szokványos közlekedési eszközök igénybevételéből eredő késedelem vagy más tényező veszélyeztetné
☐ egészségi állapota kizárja a szokványos közlekedési eszközök használatát	☐ fertőzésveszély	

Diagnózis: _____**BNO kód:****Honnan****szállítandó:**

Hova**szállítandó:**

Helybiztosítás: nincs van:

Sürgősség: 6 órán belül — 24 órán belül — időre kért szállítás

Időre kért szállításnál

a beérkezés időpontja: T. év hó nap ór per

Teljesítés módja: ülve fekvő egyedileg más beteggel együtt

Kíséret igénye: nem szükséges betegkísérő

Megrendelő orvos
bélyegzőszáma:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Szolgáltató neve,
OEP-kódja: _____

A megrendelés időpontja év hó nap ór per

megrendelő orvos aláírása és bélyegzője

Országos Betegszállító Szolgálat

	Tagszervezet neve	Szolgálatvezetés	Koordinációs telefonszám
Országos Irányító Szervezet	San-At Kft., Pécsvárad	06-72-465-834	06-30-8677201
Közép-magyarországi Regionális Irányító Szervezet	Sanamed Kht., Abony	06-53-320-340	06-30-8677203
Közép-dunántúli Regionális Irányító Szervezet	Szent Kristóf 2002 Kft., Zirc	06-30-946-8682	06-30-8677204
Nyugat-dunántúli Regionális Irányító Szervezet	Human Transit Kft., Zalaegerszeg	06-92-310-164	06-30-8677209
Dél-dunántúli Regionális Irányító Szervezet	Pannon Mentő Kht., Kaposvár	06-82-415-992	06-30-8677205
Észak-magyarországi Regionális Irányító Szervezet	Borsod Mentő Szolgálat Kft., Miskolc	06-46-431-000	06-30-8677206
Észak-alföldi Regionális Irányító Szervezet	Keleti Sanitas Kft., Mátészalka	06-44-501-505	06-30-8677207
Dél-alföldi Regionális Irányító Szervezet	Gól-Diatrans Kft., Kecskemét	06-76-504-977	06-30-8677208